

slutt: Når Hafstad klokt og balansert omtalar medisinske feil, skulle eg ønskja meg at ho også hadde komme med eit eksempel på ei sak som ho, i etterpåklokskapens lys, ville vinkla annleis. Eg innbiller meg at eit sjølv-opplevd eksempel hadde vore pedagogisk viktig. Noko for neste utgåve? Eg ønskjer meg fleire slike bøker.

Reidun Førde

Legeforeningens forskningsinstitutt

Unge skjebner

Liv Marie Austrem, red.

Hør, jeg har noe å fortelle!

Om psykisk helsevern. 219 s. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2006. Pris NOK 249
ISBN 82-05-35752-8

Å formidle noe fra psykiatriens verden slik at så vel leg som lærd kan ha nytte av det, se det er en egenartet utfordring som ofte tas litt for lett. Her mestrer man denne avveiningen. I denne boken er det mye som gir mening for «br-

kerne» og også atskillig å hente for den kritiske fagperson. Tittelen ber oss lytte, og den forsvarer i innhold og budskap. Hoveddelen består av 26 beretninger fra pårørende til unge mennesker som har vært psykotiske over lengre tid. Fagfolkenes bidrag utgjør en «pårørendepsykologi» samt et overblikk over hvordan man innen faget forstår seg selv og kan/bør forstås utad. Det er en tekst til å få forstand av.

Beretningene er langt på vei formidlet og gitt språklig form av en redaktør med fortellerbegavelse. Unge mennesker med fortvilte skjebner gjøres nærværende som unike skjebner – også for oss travere innen psykiatrien, som gjerne synes vi kan ha hørt litt for mye av det samme litt for ofte. Et tema hos de fleste, i tillegg til følelsen av fremmedgjøring vis-à-vis behandlingsapparatet, er den evige, nagende uvissheten om hva som feiler «barnet» og hva som kan komme. Og mange snakker om sitt barns psykose som en vedvarende sorg – en sorg over barnet som nærmest er mistet.

Langt de fleste fortellerne er kvinner – ikke bare mødre, også søstre. De fremviser betydelig forståelse og innlevelse overfor behandlere og behandlingsapparat – til forskjell fra de (få) mannlige vitnesbyrd. Disse preges – betegnende nok (!?) – av sinne, forbitrelse og anklager mot system og leger: «ingen behandling, ingen samtaler med legen, (...) bare neddoping» osv. Kaja, mor og sykepleier, sier: «Du må ta deg tid til å lytte. (...) For det første kan du ikke behandle en

psykisk syk person uten at du kjenner hans fortelling.»

Psykologen Arne Holtes bidrag er et større kapittel som nærmest fremstår som en systematisert «pårørendepsykologi», langt på vei basert på empiri. Det dreier seg ikke om familiepsykiatri eller -terapi. Familiens skyldfølelse fremheves, ofte basert på etter hvert forlatte hovedhypoteser omkring patologiske kommunikasjonsmønstre, igjen induert av behandlingspersonale. Pårørende defineres prinsipielt ut fra både det å være ekspert på pasienten, som omsorgsgiver, som pasientens egentlige «miljø» og som legitim moralsk og juridisk rettighets-haver, men også som risikogruppe for psykisk helsesvikt. Ikke minst presiseringer omkring institusjonenes – ikke helt sjelden misforståtte og altfor rigorøse – håndtering av taushetsplikten representerer helt nødvendig kunnskap for alle parter.

Sidsel Gilbert, psykiater/psykoterapeut, tar fatt i den betydelige utfordring det er å fremstille, forklare og formidle på forståelig vis hva psykiatrien og psykiatrisk behandling er, hva som er muligheter og hva som er begrensninger. Hennes tekst kan også stå som modell for god formidling fra terapeuters side, uten at hun henfaller til banal popularisering eller gold fagterminologi.

Hennes «ledemotiv» er at «vi er utrustet med hverandre» – en fyndig karakteristikk av denne boken.

Jon Geir Høyersten

Psykiatrisk divisjon
Haukeland Universitetssjukehus

En psykiaters samlede verker

Eystein Kaldestad

Å leve det er å elske

464 s. Vikersund: Eyma Forlag, 2006.
Pris NOK 350
ISBN 82-997199-1-7

Den pensjonerte Modum-psykiateren Eystein Kaldestad har nå samlet alle sine fagartikler og essayer fra psykiatri og medisin i ett bind på nesten 500 sider. Artikkelen spenner fra 1953 og til 2006 og dekker et stort område: Menneskets seksuelle reaksjoner og vansker, temperament og personlighetsutvikling, indikasjon for korttids dynamisk psykoterapi, kroppsholdninger og kropporientert psykoterapi, borderlinetilstanden, hodepine, myalgier, fibrositt, nye psykoterapiformer og religionspsykologiske og filosofiske temaer. Vi følger forfatterens empiriske funn, tanker og refleksjoner over disse emnene over et langt tidsrom, og hvert

avsnitt avsluttes med en oppdatering frem til i dag. Artikkelen formidler et søkende menneske som forsøker å integrere kropp, psykologi og religion og som stadig er på leting etter bedre muligheter for å hjelpe sine pasienter.

Boken er skrevet for allmennheten. Undertittelen – *Det finnes hjelp for seksuelle, psykologiske og psykosomatiske problemer* – formidler et viktig budskap. *Å leve det er å elske* kan nok av den interesserte brukes som et oppslagsverk og en inngang til emner som er relevante for de fleste av oss.

Per Vaglum

Avdeling for atferdsfag
Institutt for medisinske basalfag
Universitetet i Oslo

Hjerneskode og skolegang

Roar Dalin, Elinor Hasli, Eli Marie Killi

Eleven med ervervet hjerneskode

En veileder basert på nevropedagogisk tenkning. 102 s, tab, ill. Gjøvik: Øverby kompetansesenter, 2006. Pris NOK 250
ISBN 82-90847-21-1

Boken er rettet mot skoleverket, men også andre som har kontakt med eller arbeider med barn eller unge som har pådratt seg en hjerneskode av større eller mindre omfang kan ha utbytte av den. Forfatterne har lagt vekt på å forklare hvordan forskjellige skader kan virke inn på og påvirke den enkeltes funksjonsnivå særlig i forhold til skolen. Problemene illustreres ved bruk av typiske sykehistorier med etterfølgende forklaringer og forslag til tiltak. Tilnærmingen er nevropedagogisk og bygger på anvendt nevropsykologi.

Den er bygd opp som en veileder, i et språk som gjør at interesserte lesere med forskjellig bakgrunn kan forstå og ha utbytte av innholdet. Øverby kompetansesenter, som står bak utgivelsen, er del av et statlig spesialpedagogisk støttesystem rettet mot skoleverket. Virksomheten er rådgivning og kompetanseoppbygging.

Det er gode beskrivelser av generelle og spesielle skademekanismer og sekveler etter skade og de ofte enkle tiltak som kan være aktuelle for bedre rehabilitering og tilpasning. Man får en god innføring i et begrepsapparat som ikke alle har et forhold til – kanskje særlig viktig i skolen, men også for ansvarsgrupper, rehabiliteringsgrupper og andre som kommer i kontakt med elever/pasienter som har fått en hodeskade. Boken anbefales til alle som ønsker seg en kortfattet innføring i nevropedagogisk tenkning med hovedvekt på eleven og de muligheter som ligger i en godt planlagt og strukturert rehabilitering.

Bernt J. Due-Tønnessen

Nevrokirurgisk avdeling
Rikshospitalet